

וַיִּחַפֵּשׂ בַּגָּדוֹל הַחֵל וּבִקְטָן כָּלָה וַיִּמָּצֵא הַגָּבִיעַ בְּאַמְתַּחַת בְּנֵימָן פֶּרֶק מ"ד פס' י"ב.

יעשה כל אחד ציור לעצמו וידמיין שמציעים לו הצעה, לנסוע לארץ רחוקה כדי להתחיל ולהקים שם בפרוייקט חשוב ומיוחד במינו וכל זה תמורת שכר נכבד עד מאוד, והכל על חשבון החברה ברוב פאר. אתה מחליט לקחת את ההצעה, נוסע במטוס לאותה ארץ רחוקה מגיע לשם ומתאכסן בבית מלון מפואר עם רכב צמוד והכל על חשבון החברה. לאחר כמה ימים שבהם עשית כל מה שנדרש ממך, אתה עומד לעזוב ולחזור ארצה.

ערב הנסיעה חזרה לארץ, פונים אליך הפקידים בקבלה של המלון ואומרים- "אדוני, בבקשה, יש לנו שירות מיוחד לתיירים, ללא כל תמורה אנחנו נארגן ונסדר לך את הדברים שלך במזוודה". כמובן, מי לא מסכים להסיר מעליו את הטורח הזה. אתה הולך לישון רגוע מתעורר ביום למחרת ומתפלל ברוגע, אחרי הכל אתה לא צריך להכין כלום, בית המלון דואג למזוודות שלך.

בבוקר לאחר התפילה אתה יורד למונית שמחכה לך עם המזוודות כבר בתא המטען ונוסעים לנמל התעופה. בשדה התעופה כמו בכל מדינות העולם יש לעבור תחילה ביקורת מזוודות. השוטר מבקש ממך לפתוח בבקשה את המזוודות שלך. אתה כולך רגוע פותח את המזוודה, ופתאום לאחר חיפוש קצר, השוטר שולף שקית גדולה וחשודה מהמזוודה. אתה מתפלל לעצמך, אתה לא זוכר שהיתה לך שקית כזאת, השוטר פותח אותה ומגלה שהיא מלאה בחומרים אסורים.

כולך מחוויר, מחליף צבעים מרוב פחד וחרדה. השוטר מסתכל עליך בחומרה מזעיף פנים, ומיד צועק בעצבנות אל מכשיר הקשר שלו. תוך שניות אתה מוקף בשוטרים ובעשרות אנשים סקרנים. שמים לך אזיקים על הידיים ודוחפים אותך בגסות לרכב משטרתי מחוץ לשדה תעופה. משם לחקירה קשה וארוכה במשך שעות ארוכות במטה המשטרה. עוד לפני שהספקת לומר דבר, משליכים אותך

למאסר ארוך בבית כלא טחוב ובתנאים נוראים. אתה נאלץ לעבור משפט מסובך כשעומד מולך עונש מאסר של עשרות שנים, שרק בניסי ניסים ע"י השתדלות בדרגים הגבוהים והרבה מאוד שוחד הצלחת לצאת מהכלא. מיד כשמשחררים אותך מהכלא אתה כמובן עולה על המטוס הראשון ובורח מהמדינה כל עוד רוחך בר.

אחרי שנים, פתאום, שוב אתה נאלץ לחזור לאותה מדינה בלית ברירה, רק לחשוב על ההרגשה לחזור לאותו מקום. אנוס על פי הדיבור אתה מגיע לאותה מדינה, ובוחר להתאכסן במלון אחר כמובן, עושה מה שצריך ורק מחכה לרגע שבו תוכל כבר לברוח מהארץ הזאת, אחרי הכל אתה זוכר היטב מה עבר עליך כאן.

ערב לפני החזרה לארץ, פונה אליך פתאום הפקיד של הקבלה ומציע לך שירות מיוחד- הם מוכנים בחינם לארוז עבורך את המזוודות. בוא נגיד שהסכמת, אבל נשאל בכנות- מה הדבר הראשון שתעשה כשתקבל את המזוודות אפי' עוד לפני שעלית למונית?

התשובה היא פשוטה- הלא מיד תפתח את המזוודות ותחפש בהם בכל פינה אפשרית, לא כן? ולמה? כי במדינה הזאת כבר עשו לך פעם קודמת תרגיל שכמעט סיבך אותך לכל החיים, נכון?

אז אם לנו זה כל כך פשוט ומוסכם, נבוא עכשיו ונשאל שאלה חזקה. איך ייתכן שאחים הקדושים, כשיצאו בבוקר מהארמון של השליט-יוסף ללכת ארצה כנען, הם אפי' לא חשבו בתור הווה אמינא, לבדוק את השקים שלהם??? הלא בפעם קודמת שהיו במצרים, הם כבר עברו טלטלה רצינית עם השליט שגולל עליהם אשמה של מרגלים, והכניס את האחים למצב מאוד לא נעים, שגם כלל מעצר ששמעון נשאר כלוא כל הזמן הזה במצרים.

לא עוד, אלא שכשהם חזרו הביתה [בפעם הראשונה], יוסף דאג שאחרים יעמיסו להם את האוכל על החמורים ולא הם, ואז גם שמו להם גם את הכסף

בחזרה בשקים. התורה מעידה שבאמצע הדרך כשלוי פתח את שקו, וגם לאחר מכן כשחזרו לביתם בארץ כנען ופתחו כולם את השקים, יצא ליבם מרב חרדה-מישהו טיפל בשקים שלהם והכניס את הכסף בחזרה...

לאחר זמן הם שוב יורדים למצרים, הפעם עם בנימין, כביכול מוכיחים בזה לשליט-יוסף, שאין הם מרגלים. הם סועדים איתו בארמון והולכים לישון. בבוקר השכם הם יוצאים לדרך מהארמון של השליט-יוסף, חזרה לארץ כנען. פלא פלאים, שוב פעם הם נותנים למישהו אחר להעמיס להם את החמורים ולטפל להם בשקים... והתימה הגדולה היא שהם אפי' לא טורחים לבדוק את השקים? איך זה ייתכן שהם לא חששו שאולי גם הפעם טומנים לכם מלכודת, מה הפשט?

נראה בס"ד לומר, שכל השאלה הזאת מציקה לנו, בגלל שאנחנו לא חיים עם בורא עולם והם כן! הלא העיקר הראשון של י"ג עיקרי האמונה של הרמב"ם הוא- אני מאמין באמונה שלמה שהבורא יתברך שמו עשה עושה ויעשה לכל המעשים כולם. זאת אומרת שכל מה שקורה איתנו בין בבית עם האישה והילדים, בין בבית הכנסת או עם השכנים והחברים, כל המציאות שאנו חיים בה, אליבא דאמת היא הצגה אחת גדולה, שבורא עולם מארגן סביבנו כשאנחנו השחקן הראשי.

ההצגה הזאת היא כל כך נראית אמיתית, שמתעתעת בנו ומפילה אותנו בפח הזה בצורה תמידית וקבועה. דכל פעם שקורה משהו ואנחנו חושבים שפלוגי עשה לי, לקח לי, אני עשיתי, אני פעלתי, אנחנו בעצם טועים ומטעים את עצמנו. כי בהצגה הזאת הקב"ה מנהל מלמעלה את הכל, מזיז ומפעיל כרצונו את כלי המשחק. ואנחנו במקום זה מתרגזים רוטנים ומאשימים את כל העולם, כועסים על המקל ושוכחים את הבורא שעומד מאחורי המקל.

אכן, כל זה לגבינו, אבל האבות והשבטים הקדושים כידוע, היו רחוקים ונבדלים מאיתנו אלפי שנות אור בקדושה, בטהרה, במידות וכמובן באמונה וקירבת אלוקים. הם נשמו את העיקר הזה של הרמב"ם בכל רמ"ח אבריהם

ושס"ה גידיהם, ולא נתנו לעוה"ז לשקר אותם, וחיו עם בורא עולם בדביקות של נבואה.

זו בדיוק הסיבה שכשיוסף [השליט] התנכר אליהם והאשים אותם בריגול, הם לא ניסו למצוא עו"ד טוב, וגם לא ניגשו מיד לשגרירות ישראל במצרים להתלונן או עסקו בהשתדלות גשמית. השבטים הקדושים עשו את הדבר היחיד שמוטל על אדם החי עם בורא עולם באמת לעשות בעת צרה גשמית- הם עשו מיד חשבון נפש "וַיֹּאמְרוּ אִישׁ אֶל אָחִיו אֲבֵל אֲשָׁמִים אֲנַחְנוּ עַל אָחִינוּ אֲשֶׁר רָאִינוּ צָרַת נַפְשׁוֹ בְּהִתְחַנְנוֹ אֵלֵינוּ וְלֹא שָׁמְעֵנוּ עַל כֵּן בָּאָה אֵלֵינוּ הַצָּרָה הַזֹּאת". הם לא חיפשו סיבה אחרת לצער הזה חוץ מסיבה רוחנית!

גם כשחזרו ממצרים בפעם הראשונה ובדרך במלון, לוי פותח לתת לחמורו אוכל ומגלה שכספו הושב לו, תגובת השבטים לא היתה- "תראה את המצריים הללו לא מתביישים, כולם גנבים ושקרנים, תראה איזה נוכלים הם...". לא כן, תגובת השבטים הקדושים מיד היתה- "וַיֵּצֵא לָבָם וַיַּחְרְדוּ אִישׁ אֶל אָחִיו לֵאמֹר מָה זֹאת עֲשֵׂה אֱלֹהִים לָנוּ" פסוק כ"ח.

ממילא מובן שכשהם שוב ירדו למצרים, הפעם עם בנימין, ויוסף מקבל אותם באדיבות ואוכל ומשתכר איתם, הם הבינו שכבר התכפר להם מה שעשו ואין שום סיבה שאמורה לגרום להם עוד ייסורים. לכן השבטים הקדושים, שחיו באטמוספירה הזאת של אמונה על כל צעד ושעל, יצאו מביתו של יוסף, הם יצאו בשלוות נפש ולא טרחו כלל לבדוק את השקים בפעם השנייה, כי לפי חשבונם לא אמור להיות שום חטא שיצדיק צער שכזה, כי אין הערוד ממית אלא החטא ממית [ברכות ל"ג].

עוד נוסיף שזה ברור כשמש שגם אם הם כבר כן היו בודקים, הם היו בודקים את השקים שלהם עצמם, אבל את השק של בנימין, בשביל מה לבדוק את השק

שלו? הלא הוא כלל לא היה במכירה, וכל זה מרום דרגתם, דבקותם, ואמונתם בקב"ה.

"וַיַּחֲפֹשׂ בַּגְּדוֹל הַחֵלֹב בְּקֶטֶן כֹּלָה וַיִּמָּצֵא הַגִּבִּיעַ בְּאַמְתַּחַת בְּנִימִן וַיִּקְרְעוּ שְׂמֹלֹתָם וַיַּעֲמֹס אִישׁ עַל חֲמורוֹ וַיֵּשְׁבוּ הָעִירָה. פֶּרֶק מ"ד פְּסוּקִים י"ב י"ג.

רבינו בחיי אומר כאן דבר מוסר מבהילים, אותו מצרי שהיה ממונה על ביתו של יוסף ושרדף אחרי השבטים והחזיר אותם, היה מנשה בנו של יוסף. מנשה בחיפוש שלו אחר הגביע, גרם לכך שהשבטים יקרעו בגדיהם. לכן, אומר רבינו בחיי, מידה כנגד מידה כשנכנסו השבטים לארץ ישראל לנחול נחלה, נקרעה נחלת שבט מנשה, שחציו היה בארץ ישראל וחציו בארץ הגלעד [ירדן של היום].

מוסיף רבינו בחיי, שגם בנימין, הרי אצלו נמצא הגביע, ובגללו התגלגל הדבר שהשבטים קרעו את בגדיהם, לכן נפרע לו אצל מרדכי הצדיק, שהיה משבט בנימין, שקרע ג"כ בגדו כששמע על גזירת המן. כמו כן כתוב במדרש, שכשמצאו את הגביע אצל בנימין, היו השבטים מבזים אותו וקוראים אותו גנב בן גנבתא [שרחל גנבה את התרפים מאביה] והיו מכים אותו על כתפו, שהיו חושדים בו.

לכן, אומר רבינו בחיי, על כך שהיכו אותו על לא עוול בכפו, על כתיפו, זכה בנימין ששרתה שכינה בחלקו, וזה שאמר הפסוק **"וַיִּבֶן פְּתִיפוֹ שָׁכֵן"** [דברים ל"ג פסוק י"ב]. מבהיל לראות את עומק דיקדוק הדין מי יכילנו של מידה כנגד מידה של הקב"ה.

